7/407

920

T.C.
BAŞBAKANLIK
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI
Banka ve Kambiyo Genel Müdürlüğü

20.09.99* 67142

SAYI: B.02.1.HM.0.BAK.01.03/5298-235/5

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Başbakanlığa yönelik 11.08.1999 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/407-1441/3867 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız ekindeki Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'a ait yazılı soru önergesinde yer alan hususlara ilişkin bilgiler aşağıda sunulmuştur.

1980 yılından bugüne kadar Bakanlar Kurulu Kararları ile mevduat kabul etme ve bankacılık işlemleri yapma yetkisi kaldırılan bankalar ile bu bankaların mudilerine Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonundan yapılan ödemeleri ve adı geçen bankaların İflas Masalarından tahsil edilen tutarları gösterir tablolar yazımız ekinde sunulmaktadır. 4389 sayılı Bankalar Kanununun Geçici 3 üncü maddesi kapsamında Müflis Türkiye Turizm Yatırım ve Dış Ticaret Bankası A.Ş., Müflis Marmara Bankası A.Ş. ve Müflis Türkiye İthalat ve İhracat Bankası A.Ş.'nin tasarruf mevduatı sahiplerine 01.09.1999 tarihi itibariyle sırasıyla 7.560.966.924.500. TL., 1.522.577.720.000 TL. ve 15.111.583.143.500 TL. olmak üzere toplam 24.195.127.788.000 TL. ödenmiş olup, bu kapsamda yapılan ödemeler devam ettiğinden, mezkur tutarlar tabloya dahil edilmemiştir.

1- Hisarbank A.Ş., Ortadoğu İktisat Bankası A.Ş. ve İstanbul Bankası T.A.Ş.

Bahse konu her üç banka, Bakanlar Kurulunun 27.10.1983 tarih ve 83/7242 sayılı Kararı ile bütün aktif ve pasifleriyle birlikte T.C. Ziraat Bankası'na devrolunmuştur.

Her üç bankanın Ziraat Bankası'na devrinden sonra, Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulunun koordinatörlüğünde anılan Bankanın müfettişlerince yapılan incelemeler sonucunda düzenlenen ve Bankalar Kanununa aykırı uygulamaların konu edildiği toplam 133 adet rapor, sorumluları aleyhine açılacak davalara delil teşkil etmek üzere Ankara ve Şişli Cumhuriyet Savcılıklarına intikal ettirilmiştir. Öte yandan, Ziraat Bankası müfettişlerince düzenlenen Türk Ticaret Kanunu, Borçlar Kanunu ve Türk Ceza Kanununa aykırı işlemlerle ilgili raporların gereğinin anılan Banka tarafından yerine getirilmesi Hazine Müsteşarlığı'nca uygun görülmüş ve bu husus Bankaya bildirilmiştir. Ziraat Bankası Yönetim Kurulunun 21.2.1990/154 sayılı Kararı ile; raporlarla ilgili 315 dosya usulsüz kredilendirme işlemlerine ilişkin olarak devralınan bankalar üst düzey yöneticilerinin sorumlu olduğu işlemler tarihi itibariyle 5 yıllık zamanaşımı süresinin geçmiş olması nedeniyle, 18 dosya ise mali mesuliyetlerine işaret olunan mülga banka yetkilileri hakkında açılacak davaların muhtemelen Banka aleyhine sonuçlanacağı, Hazine aleyhine yüksek tutarda ek mali külfet doğabileceği ve Banka itibarının olumsuz yönde etkileneceği gözönünde bulundurularak dava konusu yapılmamıştır. Dava açma koşullarının

bulunduğu kredilendirme işlemlerine ilişkin olarak söz konusu işlemlerde malen sorumluluğu tespit olunan ilgili üç bankanın yönetici ve personeli hakkında gerekli tazminat davaları açılmıştır.

Hisarbank A.Ş.'nin Ziraat Bankası'na devri nedeniyle Bankanın 31.12.1991 tarihi itibariyle oluşan 557.545.321.875 TL. tutarındaki görev zararı, 3836 sayılı Tahkim Yasası kapsamında değerlendirilerek karşılığında Hazine Müsteşarlığı'nca 31.12.1991 valörlü Özel Tertip İç Borçlanma Tahvilleri verilmek suretiyle ödenmiştir.

Ortadoğu İktisat Bankası A.Ş.'nin Ziraat Bankası'na devri nedeniyle Bankanın 31.12.1991 tarihi itibariyle oluşan 52.998.484.415 lira tutarındaki görev zararı, 3836 sayılı Tahkim Yasası kapsamında değerlendirilerek karşılığında Hazine Müsteşarlığı'nca 31.12.1991 valörlü Özel Tertip İç Borçlanma Tahvilleri verilmek suretiyle ödenmiştir.

İstanbul Bankası T.A.Ş.'nin Ziraat Bankası'na devri nedeniyle Bankanın 31.12.1991 tarihi itibariyle oluşan 4.466.237.053 TL tutarındaki görev zararı, 3836 sayılı Tahkim Yasası kapsamında değerlendirilerek karşılığında Hazine Müsteşarlığı'nca 31.12.1991 valörlü Özel Tertip İç Borçlanma Tahvilleri verilmek suretiyle ödenerek görev zararı sıfırlanmıştır.

2- Türkiye Öğretmenler Bankası T.A.Ş.- Töbank

Mali bünyesindeki zafiyetin uygulanan diğer tedbirlerle giderilememesi nedeniyle Bakanlar Kurulunun 25.2.1987 tarih ve 87/11525 sayılı Kararıyla Töbank'a T.C. Ziraat Bankası ve bu Bankanın uygun göreceği iştirak ve kuruluşları ile T. Halk Bankası ve T. Emlak Kredi Bankası'nın iştirak etmeleri uygun görülmüş; Bakanlar Kurulunun bu Kararı üzerine Töbank'ın 4.300 milyon TL. tutarındaki sermayesinin %65.88'ine tekabül eden hisse senetleri önce T.C. Ziraat Bankası'nca devralınmış, daha sonra Bankaca bu hisselerin 817 milyon TL. haricinde kalan bölümü T. Halk Bankası, T. Emlak Kredi Bankası, Güven Sigorta A.Ş. ve Başak Sigorta A.Ş.'ne devredilmiştir.

Banka hakkında doğrudan 25.2.1987 tarih ve 87/11525 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca işlem yapılmış olması, 3182 sayılı Bankalar Kanununun şahsi sorumluluğa ilişkin 69 uncu maddesinin bu Banka ile ilgili olarak işletilememesi sonucunu doğurmuştur. Öte yandan, Bankanın sermaye yapısının değişmesinden sonra Banka müfettişlerince yapılan incelemeler sonucunda düzenlenen ve sorumluların Türk Ceza Kanununun 510 uncu maddesinde tanımlanan emniyeti suiistimal suçunu işlediklerine dair tespitlerin yer aldığı raporların işleme konulması konusunda oluşan yetki tartışması sonucu raporlar işleme konulamamıştır.

Kamusal sermayeli hale geldikten sonra da özkaynak yetersizliği nedeniyle mali bünyesinde iyileşme sağlanamayan, gelir-gider dengesi kurulamayan ve buna bağlı olarak da zarar etmesi önlenemeyen Banka, Bakanlar Kurulunun 21.5.1992 tarih ve 92/3067 sayılı Kararıyla bütün aktif ve pasifiyle birlikte T. Halk Bankası'na devredilmiştir.

Töbank'ın anılan Bankaya devredilmesi sonucunda 1992-1995 yıllarında oluşan toplam 9.310 milyar TL. tutarındaki görev zararı için Hazinece T.Halk Bankasına 1994-1995 yıllarında 600 milyar TL., 1996 yılında 3.060 milyar TL. ve 1997 yılında da 5.650 milyar TL. ödenmiştir. Anılan bankanın devrinden dolayı T.Halk Bankası'nın 30.9.1998 tarihi itibariyle oluşan görev zararı tutarı 50.678 milyar TL.'dır. Diğer taraftan, Töbank'tan T.Halk Bankası'na devreden 2.896.971 Libya Dinarı, 2.163.118 ABD Doları ve 18.648.762 Suudi Arabistan Riyali tutarında mer'i yurtdışı harici garanti mektubu bulunmaktadır.

7/407 -5-

222

3- İnterbank A.Ş.

İnterbank A.Ş.'nin yönetimi 3182 sayılı Bankalar Kanununun 64 üncü maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna tevdi edilmiştir. İnterbank A.Ş.'nin ödenmiş sermayesi tutarındaki zararı, Bankalar Kanununun 65 inci maddesine istinaden Fon tarafından devralınmış ve karşılığında 15.01.1999, 17.02.1999 tarihlerinde 40 trilyon TL. ödeme yapılmıştır. Ayrıca, İnterbank A.Ş.'nin eski ortaklarınca iştirak taahhütlerinin yerine getirilmemesi nedeniyle ödenmeyen sermaye artırımına ilişkin 10 trilyon TL. tutarındaki 2. apel ödemesine ilişkin rüçhan hakkının Fona teklif edilmesi üzerine, Fon, 17.02.1999 tarihinde söz konusu rüçhan hakkını kullanmış ve anılan Bankaya 10 trilyon TL. ödemiştir. Ayrıca, banka sermayesi 24.3.1999 ve 20.4.1999 tarihlerinde yapılan artışlarla 100 trilyon TL.'na çıkarılmıştır.

Bankalar Yeminli Murakıplarınca düzenlenen raporlarda Türk Ceza Kanununun 503, 504 508 ve 510 uncu maddelerine, 3182 sayılı Bankalar Kanununun 38, 41, 52 ve 64 üncü maddelerine aykırılık nedeniyle banka yönetici ve sorumluları hakkında Şişli Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurularında bulunulmuş olup, davalar halen devam etmektedir. Ayrıca, ilgili şahısların 3182 sayılı Bankalar Kanununun 62 nci maddesinin 1 inci fıkrasına istinaden bankalarda imza yetkili personel olarak çalıştırılmaları yasaklanmıştır.

Bunların dışında; gerek Banka tarafından gerekse Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından yönetim kurulu üyelerinin zarardan dolayı sorumlulukları nispetinde ödeme yapmalarına ilişkin açılan hukuk davaları da devam etmektedir.

Diğer taraftan, Hazine'ce el konulmamakla birlikte Türk Ticaret Bankası T.A.Ş. hisselerinin %92.84'ü ve Bank Ekspres A.Ş. hisselerinin %99,46'sı Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na geçmiştir. Fon tarafından Bankaların sermaye artışlarına katılınmak suretiyle çeşitli ödemeler yapılmıştır.

Bilgilerine arz ederim.

Recep ÖNAL
Devlet Bakanı

EK: 1 Liste

1980YILINDAN BUGÜNE KADAR MEVDUAT KABUL ETME VE BANKACILIK İŞLEMLERİ YAPMA İZİNLERİ İPTAL EDİLEN BANKALARIN MUDİLERİNE ÖDENMEK ÜZERE TASARRUF MEVDUATI SİGORTA FONU TARAFINDAN VERİLEN AVANSLAR VE BU AVANSLARDAN YAPILAN TAHSİLATLAR
(MİLYON TL.)

BANKA ADI	İZNİN İPTALİNE İLİŞKİN BAKANLAR KURULU KARARI TARİH VE NO.	İFLAS TARİH	T.M.S.F.'NDAN YAPILAN ÖDEMELER	YAPILAN ÖDEMELERE TAHAKKUK ETTİRİLEN FAİZ	TOPLAM	İFLAS MASALARINDAN YAPILAN TAHSİLAT TUTARI	KALAN ALACAK TUTARI
İŞÇİ KREDİ BANKASI T.A.Ş.	25.10.1983/7231	20.11.1985	1,717	1,308	3,025	1,294	1,731
TÜRKİYE BAĞCILAR BANKASI A.Ş.	25.01.1984/7657	12.03.1986	3,148	3,006	6,154	6,154	0
T.Y.T. BANK A.Ş.	11.04.1994/5456	02.02.1996	987,691	1,099,796	2,087,487	1,375,071	712,416
MARMARA BANKASI A.Ş.	20.04.1994/5483	05.06.1995	1,555,404	1,118,988	2,674,392	2,674,392	0
IMPEXBANK A.Ş.	23.04.1994/5485	22.10.1996	1,275,773	770,589	2,046,362	2,046,362	0
GENEL TOPLAM			**3,823,733**	**2,993,687**	**6,817,420**	**6,103,272**	**714,148**

NOT: 4389 SAYILI BANKALAR KANUNU'NUN GEÇİCİ 3. MADDESİ ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÖDEMELER HALEN DEVAM ETTİĞİNDEN, T.Y.T. BANK A.Ş., MARMARA BANKASI A.Ş. VE IMPEXBANK A.Ş. 'NİN MUDİLERİNE YAPILAN ÖDEME TUTARLARI TABLOYA DAHİL EDİLMEMİŞTİR.